

וכל זה ראייה מפורשת לנדון דידן דהוי מצוה דיחיד, דמשום דחביבה מצוה בשעתה, שייך ושייך לעשותה בכנופיה גדולה, באסיפת עם רב, ובתכסיסי כבוד וגדולה דברוב עם הדרת מלך. ומעתה נפשט ממילא ספקנו דלעיל מהאי גמרא דיומא, שצידדנו לומר שדוקא במצוה השייכת לציבור שמשותפים בה יחד שייך ברוב עם, דליתא, ואפילו במצוה דיחיד שפיר אמרינן דחביבה מצוה בשעתה וראויה שתעשה ברוב עם הדרת מלך.

והגם דמבעלי אומניות אין ללמוד אלא לענין אם מזדמן ועובר המצוה בפניהם ממש, וכדין קימה בפני ת"ח, מ"מ היינו דאז חייבים לקום מפני דחביבה מצוה בשעתה הגם שיש חסרון כים בדבר, אכל פשוט דמאחר שאנו לומדים דחפץ המלך ביקרו של מצוותיו, שיעשו ברוב עם מפני חביבותם, א"כ אם יהדר לקום ולילך למקום עשיית המצוה כדי לראות בעשייתה מצוה רבה קעביד רק חיובא ליכא וק"ל. וכן מצינו ראינו בדברי הפוסקים כמה אופנים שיש לאדם לחייב עצמו בקיום מצות הדור פני זקנים עי"ע כי אכמ"ל.

והגם שלפי פירוש הרמב"ם שם על המשנה בביכורים אין ראייה, כי ס"ל דשאני ביכורים לפי שהנכנסין הן קהל, ומפני כבוד ציבור חייבום לעמוד, כבר נתקשו גדולי האחרונים ז"ל ליישב דבריו שסותרים לכאורה הטעם דחביבה מצוה המפורשת הן בבבלי והן בירושלמי עי"ע.

ומהאי דאיתא התם בירושלמי: רבי יוסי בי רבי בון בשם רב הונא בר חייא, בא וראה כמה גדול כוחן של עושי מצוה שמפני זקן אין עומדים, ובפני עושי מצוה עומדין, אמר רבי יוסי בי רבי בון אילין דקיימין מן קומי מיתא, לא מן קומי מיתא אינן קיימין לון, אלא מן קומי אילין דגמלין ליה חסד עכ"ל, למדו הפוסקים שצריך לקום בפני מי שעושה מצוה, וכתב בספר חסידים (אות תק"ף): אפילו עמי הארץ נושאים את המת או עוסקים במצות יש לעמוד כנגדן, שהרי כנגד מביאי בכורים עומדים, ולכן אם ע"ה עוסק במצוה יעמוד כנגדו.

הרי קמן שלא חילקו בין מצות יחיד לרבים, ואחד חכם ואחד תם, יש ויש ענין גדול לכבדו כשעוסק במצות השי"ת. ומכאן למדו הפוסקים לכמה סוגי עושי מצות שיש לקום בפניהם, כמו גבאי צדקה עיין בן איש חי (ח"ב פר' כי תצא אות י"ט). וכן ענין הקימה לפני נושאי התינוק לברית מילה למדו מכאן (עי' ברע"ב). ועיין להרב דוד פרדו ז"ל ב"שושנים לדוד" הביאו בתוספות אנשי שם כגליון המשנה שם שהקשה דאיך למדו דין הקימה בפני נושאי התינוק לברית, מדין הקימה בפני מביאי הבכורים והעוסקים בהלוויית המת, דיש לחלק דשאני התם דבעידנא דאזלי הם עוסקים במצוה ממש.

משא"כ בנושאי התינוק לברית לא הוי מצוה, אלא הכנה למצוה גרידא, ויישב לבסוף עפ"י דברי המרדכי שכתב שצריכים לעמוד כל העם בשעת מילה, אמנם לאו משום כבוד העוסקים במצוה מוטו בה אלא משום כבוד המצוה עצמה, ע"כ. ועל פיו פסק הרמ"א בשו"ע יו"ד הלכות מילה (סי' רס"ה ס"א) די"א שכל העם שהם אצל המילה יעמדו שנאמר ויעמוד העם בברית עי"ש.

נמצינו למדים דמסוגיית בכורים הנ"ל למדו הפוסקים כמה וכמה הלכתא גברותא בענייני כבוד המצוה וכבוד עושיהם, ומהתועלת הנפלא שיש בדבר כשנעשים המצות ברוב עם, בפאר ובתהלכות כבוד.

עוד נראה לענ"ד בס"ד להביא ראיה חזקה שיש משום רוב עם הדרת מלך ומשום קדוש השם לקיים אפילו מצוה דיחיד בפני רבים, ממ"ש הנשר הגדול הרמב"ם ז"ל (בהל' יסודי התורה פ"ה הל' י') וז"ל: כל העובר מדעתו בלא אונס על אחת מכל המצות האמורות בתורה בשאט נפש להכעים, הרי זה מחלל את השם. ולפיכך נאמר בשבועת שקר: וחללת את שם אלקיך אני ה'. ואם עבר בעשרה מישראל הרי זה חילל את השם ברבים. וכן כל הפורש מעבירה או עושה מצוה לא מפני דבר בעולם, לא פחד ולא יראה ולא לבקש כבוד, אלא מפני הבורא ב"ה, כמניעת יוסף הצדיק עצמו מאשת רבו, הרי זה מקדש את השם, עכ"ל.

הרי קמן שסתם וכתב כל הפורש מעבירה או עושה מצוה וכו' דהיינו אפילו מצות יחיד כדוגמה שהביא מיוסף הצדיק, אם נעשה הדבר ברוב עם איכא הדרת מלך וקידוש השם ברבים, וברור שכל שנעשה ברבים יותר איכא קידוש השם יותר, וא"כ בודאי שהרבים עצמן שגרמו לקדש השם, על שכרם יבואו במושלם וק"ל.

ומעתה נחזי אנן, דאם כל זה אפילו במצוה רגילה, כ"ש דשפיר יש להחריד חרדה גדולה והכנה דרבה כאשר עשיתם היום על מצוה נדירה כזו, כדי שתעשה ברוב עם שיתעלה כבוד המלך ממ"ה ויתקדש שמו ברבים.

גם יש להצדיק גודל החרדה וההשתדלות להיות נוכחים בשעת קיום מצוה נדירה כזו, מטעם שתכלית המצוות שציוותה לנו התורה, הוא שיצאו לפועל בקיום ממש במוחשות, דהגם שת"ת כנגד כולם, וקי"ל ממ"ש: "ונשלמה פרים שפתינו", שכל הקורא בפרשת עולה כאילו הקריב עולה, מ"מ ודאי שנחת רוח נפלא הוא לפניו יתברך כשאיזה ממצוותיו הנדירות יוצא לפועל ממש, וממילא גם מצד הנוכחים יש חשק רב לזכות ולראות איך שהמצוה הזו שכמעט מצטמצמת כולה לד' אמות של הלכה במס' בכורות (די"ב ע"א) ובשו"ע ונושאי כליו (ביו"ד שכ"א), עתה יוצאת ונעשית במוחשות וגדולה